

Metodebeskrivelse

Knud Ramian, Birgitte Ahlgreen,
Hanne Chone

Center for kvalitetsudvikling,
Region Midtjylland

INDHOLD

- Hvad er metode?
- Hvad er en program-teori?
- Programteori: Hvorfor program? Hvorfor teori?
- Hvordan laver man PT?
- Hvad kan man bruge en metodebeskrivelse til ?
- Hvad skal der ske nu?

Hvad kan vi vælge?

Menukort

- **Forret:**

- **Synliggørende viden: Hvad er behovet?**

- Viden om en målgruppe/ den enkelte og om gruppens og den enkeltes behov.

- **Hovedret:**

- **Problemløsende viden: Hvad er metoden?**

- Viden om metoder/kerneydelse og færdigheder, der kan dække behovene.

- **Dessert:**

- **Dokumenterende viden: Hvad kommer der ud af det?**

- Viden om de resultater, der opnås eller kan opnås.

Metodeviden er hovedretten

- Metodeviden
  - gør personlig, tavs, indforstået, utilgængelig og usynlig til fælles viden
- En metodebeskrivelse et nodesystem, der formidler musikken i et kendt sprog
  - Forskrifter
    - instrukser, vejledninger, referenceprogrammer, standarder, certificering, fidelity-scaling, handleplaner- og programteori**
  - Efterskrifter:
    - journaler, dagbog, cardex, checklister, virkningsevaluering*.

Hvad er metode?

- Metode er det, der forbinder mål og midler i et forløb. (K.E.Petersen, 1999)
- Metode

HVAD ER PROGRAM-TEORI?

- Det er (node)system til at beskrive metode ved hjælp af
- **Aktiviteter** er det, man gør
- **Komponenter** som er grupper af aktiviteter
- **Målgrupper** er de aktører som aktiviteterne retter sig imod
- De **kortsigtede og langsigtede resultater**
Er det man regner med at opnå med aktiviteterne.

Hvad bruges programteori til?

- Synliggørelse og formidling af aktiviteter og deres virkninger for involverede parter
- Udvikling af handleplaner
- Løbende intern evaluering af erfaringer og forslag til revision
- Planlægning af projekter
- Beskrivelse af organisationens virksomhedsplan

Uddrag fra Programteori for bostøtte til anorexi (Århus kommune)

Komponent	Aktiviteter	Mål-gruppe	Kort-sigtede resul-tater	Langsig-tede resultater
Mad og spisning	Samtaler om kost Træning i alm. Spisning	bruger	Måltid ved hvert besøg	Stabiliserer vægten .....
Psyko-edu-cation	Undervisning om spiseforstyrrelser	bruger	Sygdomserkendelse Håb	Mindske risiko for tilbagefald
Krop og Fysik	Massage	Bruger	Krops-bevidsthed	Kroppen regulerer ikke følelser "Anorexi-projektet" Århus 2005

Bostøtte til senhjerneskadede

(Socialpsykiatrien Djursland)

Komponent	Aktiviteter	Mål- gruppe	Kort-sigtede resultater	Langsigtede resultater
Akut kompen- serende hjælp	Oprydning i kaos	bruger	Genoprette hverdagen	Stabilisere livsmønsteret .....
Telefon- kontakt	Vækning Påmindelser	bruger	Tryghed Hurtig problem- løsning	Forebyggelse af kaos-tilstande
Særlige samar- bejdsformer	Ro i agression	Bruger	Accept på trods af..	Selvværd

Hvorfor hedder det program og teori?

- Et program er en samling af metoder
- En teori er et kort af virkeligheden, der er detaljeret nok til at være troværdigt lille nok til at skabe overblik
- Andre betegnelser:
  - Virkningsteori, forandringsteori, logisk model

Hvordan laves programteorien - Classic

- 1. Fase
  - Kortlægning af aktiviteter
  - Skabelse af komponenter og målgrupper
- 2. Fase
  - Beskrivelse af aktiviteter
- 3. Fase
  - Kortsigtede resultater
  - Langsigtede resultater
- 4. Fase
  - Revision

Hvordan laves programteorien? - Raffi

- Brain-storming
  - Kortlægning af aktiviteter
  - Skabelse af komponenter og målgrupper
  - Inddragelse af eksisterende teorier
- Aktivitetsteori
  - Aktivitetspræcisering
- Resultat-teori
  - Kortsigtede resultater/ bivirkninger
  - Langsigtede resultater
- Kontekst-teori
  - Under hvilke forudsætninger gælder teorien

KOMPONENT- TYPER

- Forløb
  - Start/ drift/ vedligehold/afslutning
- Indsats
  - Tilstedeværelse, uopfordret hjælp, tvang, kontakt, fællesskab
- Særpræg
  - Kultur, stil, etik
- Organisatorisk
  - Teamarbejde, planer, systemarbejde, råderum

Hvordan udvikles med programteorien?

- Udarbejdelse af programteorien
  - skærper bevidsthed om, hvad man gør
  - Skaber fælles sprog
  - Fornyede faglige diskussioner
- I program teorien samles eksempler på hvad man gør
  - Styrket opmærksomhed på indsats
  - Styrket opmærksomhed på resultat
  - Ophobning af fælles viden
- Analysearbejdet
  - Indsigt i sammenhænge
- Revisionsarbejdet
  - Vidensgrundlag bag ændringer
  - Debat baseret på viden

Hvordan lærer man af programteorien?

- **Basis spørgsmålne:**
  - Gør vi det, vi tror, vi gør?
  - Opnår vi det, vi tror, vi opnå?
- **Interessent analyser**
  - Hvad siger andre om vores programteori?
- **Casestudier**
  - Hvad kan programteorien lære fra Peters forløb?
- **Tematisk audit**
  - Studier af bestemte temaer fra programteorien som de ser ud i handleplanerne

Programteori som dialogredskab

- En udgave til politikerne
- En udgave til brugere og pårørende
- En udgave til nye medarbejdere
- Et handleplansredskab

Programteori som udviklingsredskab

- Hvor mangler vi metodeudvikling? Nye komponenter?
- Hvilke aktiviteter vil vi ikke lave?
- Hvilke aktiviteter styrke/ holde op med?
- Hvilke resultater skal vi blive bedre til at opnå?
- Hvilke bivirkninger skal vi undgå?

Programteori som erfaringsbeholder

- Hvor har vi gjort nye erfaringer?
- Erfaringsopsamling:
  - Gør vi det vi siger vi gør?
  - Kommer der det ud af det som vi tror?

Fordele og ulemper

- Fagligt tilfredsstillende
- God balance mellem dok-dia og udvik
- Udvikler faglige bogholdere
- Stærk ledelse
- Det koster noget, at vedligeholde

Fiduser

- Alt kan være en komponent
- Alt kan være en målgruppe, skift komponent når målgruppen skifter
- Skift komponent, når resultaterne bliver for spredte
- Start med aktiviteterne, lav en ny komponent når aktiviteterne bliver for spredte
- Husk bivirkninger og afhængigheder
- En teori er ikke virkeligheden, men et intelligent billede af den.
- Lav om til den passer
- Starte med mål